

MAGISTERSKÁ STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA TEORIE A DĚJINY VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

INFORMACE PRO STUDENTA PŘISTUPUJÍCÍHO K MAGISTERSKÉ STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠCE

Státní závěrečná zkouška probíhá ze čtyř předmětů:

- (I) *Dějiny umění v českých zemích,*
- (II) *Dějiny evropského umění,*
- (III) *Historiografie dějin umění,*
- (IV) *Památková péče a muzeologie.*

Okruh otázek z předmětu *Dějiny umění v českých zemích* navazuje na zadání studentovy diplomové práce a je studentovi komisí přidělen podle tematické blízkosti. V případě, že se diplomová práce týká zahraniční problematiky, je mu z prvního předmětu přidělen okruh chronologicky nebo obsahově nejbližší. Předpokládá se, že se student v rámci přípravy bude soustředit na období úžeji vymezené tématem jeho diplomové práce a komplexně představí tehdejší dobovou výtvarnou produkci (příklad: u diplomanta, který píše práci o meziválečné funkcionalistické architektuře na jižní Moravě, může být v rámci přidělené otázky č. 11 prověřena znalost meziválečného malířství nebo sochařství v Praze, ne však akčního umění šedesátých let 20. století).

Okruhy otázek zkoušky z ostatních předmětů si student losuje. V rámci předmětu *Dějiny evropského umění* se prověřuje též studentova znalost odpovídajícího kontextu v českých zemích (podtéma je uvedeno v závorce). „Uměním“ se v seznamu níže pokaždé myslí též architektura a umělecké řemeslo, pokud nejsou specifické druhy umění jmenovitě uvedeny.

Ke každému předmětu je připojen seznam základních titulů doporučené studijní literatury.

Po zadání otázek má student k dispozici čas na přípravu (nejméně 10 minut na každou z otázek). Student před zkušební komisí postupně odpovídá na otázky z jednotlivých tematických okruhů, sám rozhoduje o pořadí odpovědí. Na každou z otázek odpovídá samostatně a erudovaně v desetiminutovém projevu. Student se zaměří zejména na (a) časové vymezení daného úseku (dané problematiky) dějin umění a zdůvodnění tohoto vymezení; (b) charakteristiku příslušné výtvarné produkce, opírající se o konkrétní příklady uměleckých děl – projevy významných tvůrčích osobností; (c) uvedení stěžejních titulů odborné literatury pojednávajících o daném tématu.

Na samostatný projev studenta poté reaguje komise doplňujícími otázkami.

TEMATICKÉ OKRUHY K MAGISTERSKÉ STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠCE

I. Dějiny umění v českých zemích

1. Umění v českých zemích od počátků do 10. století
2. Umění v českých zemích v 11. a 12. století
3. Umění 13. století v českých zemích
4. Umění 14. století v českých zemích
5. Umění 15. století v českých zemích
6. Umění 16. století v českých zemích
7. Umění 17. století v českých zemích
8. Umění 18. století v českých zemích
9. Umění 19. století v českých zemích
10. Umění v letech 1900–1918 v českých zemích
11. Umění v letech 1918–1938 v českých zemích
12. Umění v letech 1938–1989 v českých zemích
13. Umění po roce 1989 v českých zemích
14. Křesťanská ikonografie v umění v českých zemích
15. Antická a humanistická ikonografie v umění v českých zemích
16. Náměty v měšťanském a populárním umění od 19. století do současnosti v českých zemích
17. Objednavatelé, sběratelé a mecenáši v českých zemích
18. Osobnosti a instituce dějepisu umění v českých zemích
19. Muzea a galerie v českých zemích
20. Osobnosti a instituce památkové péče v českých zemích

II. Dějiny evropského umění

21. Obnova evropského umění po zániku západořímského impéria (umění Velké Moravy a za Přemyslovců v 10. a 11. století)
22. Katedrální a klášterní gotika v západní Evropě ve 12. a 13. století (umění doby posledních Přemyslovců v českých zemích, 1212–1306)
23. Italské a francouzské umění 14. století (umění za vlády Jana Lucemburského a Karla IV. v českých zemích)
24. Internacionální styl v evropském umění kolem roku 1400 (umění doby Václava IV. v českých zemích)
25. Umění italského quattrocenta (umění doby jagellonské v českých zemích)
26. Umění v Římě, 1550–1750 (dvorské umění za vlády Rudolfa II. Habsburského)
27. Umění v Toskánsku a severní Itálii: Florencie, Bologna, Benátky, Milán, 1550–1750 (Praha jako umělecké centrum, 1650–1750)
28. Evropská architektura 17. a 18. století v Zaalpí (český venkov jako krajina barokního umění – klíčové lokality, mecenáši a díla)
29. Vídeň jako umělecké centrum kolem roku 1700 (Olomouc a Kroměříž jako barokní umělecká centra)
30. Evropské umění kolem roku 1800 (Akademie umění v Praze a umění v českých zemích kolem roku 1800)
31. Umělecká scéna Paříže a Mnichova, 1825–1890 (vztahy českého umění k uměleckým centrům Paříže a Mnichova v témže období)
32. Umění ve Vídni v éře Okružní třídy (Národní divadlo v Praze a umělci tzv. generace Národního divadla)
33. Vídeň jako umělecké centrum v letech 1890–1918 (Praha jako umělecké centrum kolem roku 1900)
34. Drážďany, Mnichov a Berlín jako umělecká centra v letech 1890–1914 (expresionismus v českém umění)
35. Paříž jako umělecké centrum v letech 1890–1914 (kubismus v českém umění)

36. Berlín, Weimar a Dessau jako centra avantgardního umění v letech 1918–1933 (mezinárodní kontakty československé avantgardy)
37. Abstraktní (nefigurativní) umění první poloviny 20. století v Evropě (František Kupka a abstrakce v českém umění první poloviny 20. století)
38. Evropské dada a surrealismus (surrealismus v Československu)
39. Tradicionalistická architektura v Evropě v první polovině 20. století (tradicionalistická architektura v českých zemích v první polovině 20. století)
40. Modernistická architektura v Evropě v první polovině 20. století (modernistická architektura v českých zemích v první polovině 20. století)
41. Abstrakce v evropském a americkém umění druhé poloviny 20. století (informel, geometrická abstrakce a konstruktivistické tendence v českém umění druhé poloviny 20. století)
42. Zrození happeningu a akčního umění v Evropě a USA (akční umění v Československu)
43. Modernistická architektura ve světě v druhé polovině 20. století – brutalismus, high-tech, minimalismus a dekonstrukce (modernistická architektura v českých zemích v druhé polovině 20. století)
44. Tradicionalistická a postmoderní architektura ve světě v druhé polovině 20. století – socialistický realismus, nový klasicismus, Nový urbanismus, vernakulár, rekonstrukce památek (tradicionalistická architektura v českých zemích v druhé polovině 20. století)
45. Figurativní tendence v umění druhé poloviny 20. století (figurativní tendence v umění druhé poloviny 20. století v českých zemích)

III. Historiografie dějin umění

46. Pojetí a reflexe umění v antice a středověku
47. Renesance – nový status umělce, „umění“ a jeho dějin
48. Barokní historiografie a reflexe umění
49. Osvícenství a dějiny umění ve druhé polovině 18. století
50. Dějiny umění v kontextu znalectví a muzeí 19. století
51. Zrod dějin umění jako vědecké disciplíny v 19. století

52. Vídeňská škola dějin umění
53. Formalistické přístupy a proměna konceptu stylu
54. Ikonografie a ikonologická metoda
55. Sociální dějin umění
56. Psychologie / psychoanalýza a dějiny umění
57. Feminismus – gender – queer a dějiny umění
58. Tzv. nové (kritické) dějiny umění a konec dějin umění (?)
59. Dějepis umění v českých zemích od počátků do 19. století
60. Dějepis umění v českých zemích ve 20. století

IV. Památková péče a muzeologie

61. Památková péče a její místo v systému ochrany hmotného kulturního dědictví; památkový fond, památkové hodnoty, metody památkové péče
62. Dějiny památkové péče od počátků do 19. století
63. Památková péče v letech 1900 až 1945
64. Památková péče ve světě v letech 1945 až 2000
65. Česká památková péče mezi lety 1945 a 1989; vybrané příklady obnovy památek
66. Současná právní úprava státní památkové péče v ČR a její organizační struktura
67. Památkové rezervace a památkové zóny v českých zemích
68. Úmluva o světovém dědictví a pojem „výjimečná světová hodnota“; zapsané lokality v českých zemích a vybrané zahraniční příklady
69. Restaurování a konzervování uměleckých děl; tradice restaurování a konzervování v českých zemích
70. Aktuální problémy památkové péče; významné příklady obnovy po roce 2000
71. Umělecké sbírky od antiky ke kabinetům umění a kuriozit 17. století
72. Vznik veřejných muzeí a jejich poslání

- 73. Muzea umění v českých zemích v 19. a 20. století
- 74. Kritická teorie muzea a současná muzeologie
- 75. Platná muzejní legislativa v ČR a specifika přípravy výstavy výtvarného umění

ZÁKLADNÍ DOPORUČENÁ STUDIJNÍ LITERATURA K OKRUHŮM OTÁZEK MAGISTERSKÉ STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY

I. Dějiny umění v českých zemích (a podotázky v předmětu II)

- Rudolf Chadraba (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění I/1–2: Od počátků do konce středověku*, Praha 1984.
- Jiří Dvorský (ed.), *Dějiny českého výtvarného umění II/1–2: Od počátků renesance do závěru baroka*, Praha 1989.
- Taťána Petrasová – Helena Lorenzová (edd.), *Dějiny českého výtvarného umění III/1–2: 1780–1890*, Praha 2001.
- Vojtěch Lahoda – Mahulena Nešlehová – Marie Platovská et al. (edd.), *Dějiny českého výtvarného umění IV/1–2: 1890–1938*, Praha 1998.
- Rostislav Švácha – Marie Platovská (edd.), *Dějiny českého výtvarného umění V: 1939–1958*, Praha 2005.
- Rostislav Švácha – Marie Platovská (edd.), *Dějiny českého výtvarného umění VI/1–2: 1958–2000*, Praha 2007.

- Kateřina Bečková (ed.), *Sto let Klubu Za starou Prahu 1900–2000*, Praha 2000.
- Rudolf Chadraba et al. (ed.), *Kapitoly z českého dějepisu umění I–II*, Praha 1986–1987.
- Petr Kratochvíl (ed.), *Velké dějiny zemí koruny české: Architektura*, Praha 2009.

- Taťána Petrasová – Rostislav Švácha (edd.), *Dějiny umění v českých zemích 800–2000*, Řevnice 2017.
- Jan Royt, *Slovník biblické ikonografie*, Praha 2007.
- Ivan Řeholka (ed.), *Památková péče na Moravě*, Brno 2002.
- Lubomír Slavíček, „*Sobě, umění, přátelům*“: *Kapitoly z dějin sběratelství v Čechách a na Moravě 1650–1939*, Brno 2007.
- Pavel Šopák et al., *Vademecum muzeologie*, Opava 2012.
- Vojtěch Zamarovský, *Bohové a hrdinové antických bájí*, Praha 2013 (či starší vydání).

II. *Dějiny evropského umění (literatura řazena chronologicky podle témat)*

- Alfried Wiczorek – Hans-Martin Hinz (edd.), *Střed Evropy okolo roku 1000*, Praha 2002.
- Rolf Toman (ed.), *Románské umění: Architektura – sochařství – malířství*, Praha 2006.
- Rolf Toman (ed.), *Gotika: Architektura – sochařství – malířství*, Praha 2005.
- Rolf Toman (ed.), *Umění italské renesance*, Praha 2000.
- Julian Kliemann – Michael Rohlmann, *Italian Frescoes: High Renaissance and Mannerism 1510–1600*, Abbeville 2004.
- Steffi Roettgen, *Italian frescoes: The Baroque era, 1600–1800*, New York – London 2007.
- Andrea Emiliani – Michela Scolaro (edd.), *Od Correggia ke Crespimu. Malířství 16. – 18. století v Emilii a Romagni / Da Correggio a Crespì. Pittura dal Cinquecento al Settecento in Emilia e in Romagna*, Bologna 1991.
- Ladislav Daniel (ed.), *Mezi erupcí a morem: Malířství v Neapoli 1631–1656*, Praha 1995.
- Ladislav Daniel (ed.), *Florentáné: Umění z doby medicejských velkovévodů*, Praha 2002.
- Ladislav Daniel (ed.), *Benátčané: Malířství 17. a 18. století z českých a moravských sbírek*, Milano 1996.
- Anthony Blunt, *Art and Architecture in France 1500–1700*, New Haven – London 1999.
- John Summerson, *Architecture in Britain 1530–1830*, New Haven – London 1993.

- Hellmut Lorenz (ed.), *Geschichte der Bildenden Kunst in Österreich IV: Barock*, München et al. 1999.
- Frank Büttner et al., *Geschichte der bildenden Kunst in Deutschland V: Barock und Rokoko*, München et al. 2008.
- Taťána Petrasová – Roman Prahel (edd.), *Mnichov – Praha: Výtvarné umění mezi tradicí a modernou*, Praha 2012.
- Marie Mžýková (ed.), *Křídla slávy: Vojtěch Hynais, čeští Pařížané a Francie I–II*, Praha 2000.
- Barry Bergdoll, *European Architecture 1750–1890*, Oxford 2000.
- William Vaughan, *Europäische Kunst im 19. Jahrhundert I: 1780–1850, Vom Klassizismus zum Biedermeier*, Freiburg 1990.
- Françoise Cachin, *Europäische Kunst im 19. Jahrhundert II: 1850–1905, Realismus – Impressionismus – Jugendstil*, Freiburg 1990.
- Stephen F. Eisenman – Thomas Crow – Brian Lukacher, *Nineteenth Century Art: A Critical History*, London 2007.
- Gerbert Frodl (ed.), *Geschichte der bildenden Kunst in Österreich V: 19. Jahrhundert*, München et al. 2002.
- Mary Tompkins Lewis (ed.), *Critical Readings in Impressionism and Post-Impressionism: An Anthology*, Oakland, CA 2007.
- Hal Foster – Rosalind Kraus – Yve-Alain Bois et al., *Umění po roce 1900: Modernismus, antimodernismus, postmodernismus*, Praha 2007.
- Ingo F. Walther (ed.), *Umění 20. století I (Malířství) – II (Sкульпtury a objekty, Nová média, Fotografie)*, Praha 2004.
- Martin Horáček, *Za krásnější svět: Tradicionalismus v architektuře 20. a 21. století*, Brno 2013.
- Kenneth Frampton, *Moderní architektura: Kritické dějiny*, Praha 2004.
- Felix Haas, *Architektura 20. století*, Praha 1980.
- Frank Whitford, *Bauhaus*, Praha 2015.
- Anita Pelánová, *Výtvarné avantgardy 20. století*, Praha 2010.

- Edward Lucie-Smith, *Art Today: Současné světové umění*, Praha 1996.

III. *Historiografie dějin umění*

- Eric Fernie (ed.), *Art history and its methods: A critical anthology*, London – New York 1995.
- Michael Hatt – Charlotte Klonk, *Art history: A critical introduction to its methods*, Manchester 2006.
- Vernon Hyde Minor, *Art History's History*, Englewood Cliffs 1994.
- Rudolf Chadraba et al. (ed.), *Kapitoly z českého dějepisu umění I–II*, Praha 1986–1987.
- Ladislav Kesner (ed.), *Vizuální teorie: Současné anglo-americké myšlení o výtvarných dílech*, Praha 2005.
- Jiří Kroupa, *Metodologie dějin umění I: Školy dějin umění*, Brno 1996.
- Jiří Kroupa, *Metody dějin umění II: Metodologie dějin umění*, Brno 2010.
- Donald Preziosi (ed.), *The art of art history: A critical anthology*, Oxford – New York 2009.
- Laurie Schneider Adams, *The Methodologies of Art*, Boulder 1996.
- Petr Wittlich, *Literatura k dějinám umění: Vývojový přehled*, Praha 2008.

IV. *Památková péče a muzeologie*

- Martin Horáček, *Úvod do památkové péče*, Olomouc 2015.
- Karel Kibic et al., *Péče o architektonické dědictví I–III*, Praha 2009.
- Karel Kibic – Aleš Vošahlík, *Památková ochrana a regenerace historických měst v České republice 1945–2010*, Praha 2011.
- Gottfried Kiesow, *Památková péče v Německu*, Brno 2012.
- Věra Kučová – Olga Bukovičová, *Světové dědictví a Česká republika*, Praha 2018.
- Salvador Muños Viñas, *Současná teorie konzervování*, Pardubice 2015.
- Vladislav Razím – Petr Macek (edd.), *Zkoumání historických staveb*, Praha 2011.

- John H. Stubbs, *Time Honored: A Global View of Architectural Conservation*, Hoboken 2009.
- John H. Stubbs – Emily G. Makaš, *Architectural Conservation in Europe and the Americas: National Experiences and Practice*, Hoboken 2011.
- Bogusław Szmygin (ed.), *Conservation Officer's Handbook: International Standards in Cultural Heritage Protection*, Lublin 2015.
- Alexandra Brabcová (ed.), *Brána muzea otevřená: Průvodce na cestě muzea k lidem a lidí do muzea*, Náchod – Praha 2003.
- Ladislav Kesner ml., *Muzeum umění v digitální době: Vnímání obrazů a prožitek umění v soudobé společnosti*, Praha 2000.
- Brian O'Doherty, *Uvnitř bílé krychle: Ideologie galerijního prostoru*, Praha 2014.
- Mária Orišková (ed.), *Efekt múzea – predmety, praktiky, publikum: Antológia textov anglo-americkéj kritickej teórie múzea*, Bratislava 2006.
- Martina Pachmanová (ed.), *Ex-pozice: O vystavování muzejních sbírek umění, designu a architektury*, Praha 2018.
- Pavel Šopák a kol., *Vademecum muzeologie*, Opava 2012.
- Pavel Štěpánek, *Obrysy muzeologie*, Olomouc 2002.
- Petr Tomášek et al., *Moravská národní galerie*, Brno 2011.
- Friedrich Waidacher, *Príručka všeobecnej muzeológie*, Bratislava 1999.
- Pavel Zatloukal (ed.), *Muzeum umění Olomouc 1952–1992*, Olomouc 1993.